

ZAMONAVIY DUNYODA KOMPYUTER BILISH NEGA ZARUR ?

Ro‘ziboyeva Ruxshona Ruslan qizi

Buxoro davlat universiteti axborot tizimlari va raqamli texnologiyalar ta’lim

yo‘nalishi 2-bosqich talabasi

Email:roziboyevaruxshona03@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy dunyoda kompyuter bilimlarining ahamiyati yoritiladi. Bugungi kunda kompyuter texnologiyalari ta’lim, ish faoliyati va kundalik hayotning ajralmas qismiga aylangan. Maqolada kompyuter savodxonligining inson rivojlanishidagi o‘rni, uning imkoniyatlari hamda jamiyat taraqqiyotiga qo‘shayotgan hissasi haqida ma’lumot beriladi.

Kalit so‘zlar: kompyuter, kompyuter savodxonligi, texnologiya, internet, zamonaviy dunyo, raqamli texnologiyalar, axborot texnologiyalari, ta’lim, innovatsiya.

Annotation: This article discusses the importance of computer knowledge in the modern world. Today, computer technologies have become an essential part of education, professional activities, and everyday life. The article explains the role of computer literacy in human development, its opportunities, and its contribution to the progress of society.

Keywords: computer, computer literacy, technology, internet, modern world, digital technologies, information technology, education, innovation.

Аннотация: В данной статье рассматривается значение компьютерных знаний в современном мире. В настоящее время компьютерные технологии стали неотъемлемой частью образования, профессиональной деятельности и повседневной жизни. В статье раскрывается роль компьютерной грамотности в развитии человека, её возможности и вклад в развитие общества.

Ключевые слова: компьютер, компьютерная грамотность, технологии, интернет, современный мир, цифровые технологии, информационные технологии, образование, инновации.

Bugungi kunda axborot texnologiyalari inson hayotining deyarli barcha sohalariga chuqur kirib kelgan. Kompyuterlar nafaqat ilm-fan va texnika rivojida, balki kundalik hayotda ham muhim vositaga aylangan. Ular yordamida turli xil ma'lumotlarni saqlash, qayta ishlash va tezkor uzatish imkoniyati paydo bo'ldi. Natijada axborot almashinuvi jarayoni ancha tezlashdi va insonlarning ish faoliyati samaradorligi oshdi. Zamonaviy jamiyatni kompyuter texnologiyalarisiz tasavvur qilish qiyin. Davlat boshqaruvi, ta'lim tizimi, tibbiyot, bank sohasi hamda ishlab chiqarish jarayonlarida kompyuterlar asosiy vositalardan biri sifatida qo'llanilmoqda. Masalan, ta'lim sohasida elektron darsliklar, onlayn kurslar va masofaviy ta'lim platformalari keng tarqalmoqda. Bu esa o'quvchilarga va talabalar uchun bilim olish imkoniyatlarini yanada kengaytirmoqda.

Bundan tashqari, kompyuter texnologiyalari iqtisodiy rivojlanishda ham muhim rol o'ynaydi. Ko'plab korxonalar o'z faoliyatini avtomatlashtirish orqali vaqt va resurslarni tejashga erishmoqda. Ma'lumotlarni tezkor tahlil qilish, hisob-kitoblarni aniq bajarish hamda jarayonlarni nazorat qilish imkoniyati biznes samaradorligini oshiradi. Shu sababli kompyuter bilimiga ega bo'lgan mutaxassislariga bo'lgan talab yildan-yilga ortib bormoqda. Shuningdek, kompyuterlar odamlarning kundalik turmush tarzini ham sezilarli darajada o'zgartirdi. Internet orqali muloqot qilish, masofadan ishlash, onlayn xarid qilish yoki turli xizmatlardan foydalanish oddiy holga aylandi. Bularning barchasi kompyuter texnologiyalarining jamiyat rivojidadagi ahamiyati naqadar katta ekanini ko'rsatadi. Shu bois zamonaviy dunyoda kompyuter bilimiga ega bo'lish nafaqat foydali, balki zarur ko'nikmalardan biri hisoblanadi. Kompyuter savodxonligi insonning axborot bilan ishlash qobiliyatini oshiradi, yangi imkoniyatlarni ochadi hamda jamiyat taraqqiyotiga faol hissa qo'shishga yordam beradi.

Kompyuter savodxonligi deganda insonning kompyuter va axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish qobiliyati tushuniladi. Bu faqat kompyuterni yoqish yoki oddiy dasturlarni ishlatish bilan cheklanmaydi. Kompyuter savodxonligi ma'lumotlarni izlash, ularni tahlil qilish, saqlash va kerakli shaklda taqdim etish kabi ko'nikmalarni ham o'z ichiga oladi. Zamonaviy jamiyatda ushbu ko'nikmalar har bir inson uchun muhim hisoblanadi. Bugungi kunda ko'plab kasb va mutaxassisliklar kompyuter bilan bog'liq holda rivojlanmoqda. Turli tashkilotlar va korxonalar ish jarayonlarini kompyuter dasturlari yordamida boshqaradi. Hujjatlarni tayyorlash, hisob-kitoblarni yuritish, ma'lumotlar bazasi bilan ishlash kabi jarayonlar ko'pincha kompyuter orqali amalga oshiriladi. Shu sababli kompyuter savodxonligiga ega bo'lgan insonlar mehnat bozorida ko'proq imkoniyatlarga ega bo'ladilar. Kompyuter savodxonligi ta'lim jarayonida ham katta ahamiyatga ega. O'quvchilar va talabalar internet orqali turli ilmiy manbalarni topish, onlayn kutubxonalardan foydalanish va elektron ta'lim platformalarida bilimlarini oshirish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Bu esa o'qitish jarayonini yanada samarali va qulay qiladi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quv materiallarini vizual va interaktiv tarzda o'rganish mumkin.

Bundan tashqari, kompyuter savodxonligi insonning axborot bilan ishlash madaniyatini ham rivojlantiradi. Internetdagi turli ma'lumotlarni to'g'ri tanlash, ularning ishonchliligini tekshirish va kerakli ma'lumotni ajratib olish muhim ko'nikmalardan biridir. Shu jihatdan kompyuter bilimlari insonning mustaqil fikrlash va tahlil qilish qobiliyatini ham rivojlantiradi. Umuman olganda, kompyuter savodxonligi zamonaviy jamiyatning muhim talablaridan biri hisoblanadi. U insonlarga yangi bilimlarni o'zlashtirish, kasbiy faoliyatini rivojlantirish hamda zamonaviy texnologiyalar imkoniyatlaridan samarali foydalanish imkonini beradi. Zamonaviy ta'lim tizimida kompyuter texnologiyalari muhim o'rin egallaydi. Ular o'qitish jarayonini yanada samarali, qulay va qiziqarli qilishga xizmat qiladi. Kompyuterlar yordamida o'quv materiallarini elektron shaklda taqdim etish, turli

grafik, video va animatsiyalardan foydalanish imkoniyati mavjud. Bu esa murakkab mavzularni osonroq tushunishga yordam beradi hamda o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Hozirgi kunda ko'plab ta'lim muassasalarida kompyuter texnologiyalari asosida o'qitish usullari keng qo'llanilmoqda. Elektron darsliklar, onlayn kurslar va masofaviy ta'lim platformalari ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylangan. Bunday tizimlar yordamida o'quvchilar va talabalar istalgan joyda turib bilim olish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu ayniqsa vaqt va masofa bilan bog'liq cheklovlarni kamaytiradi.

Kompyuter texnologiyalari o'qituvchilar uchun ham ko'plab qulayliklar yaratadi. Masalan, o'quv materiallarini tayyorlash, testlar tuzish, baholash jarayonini avtomatlashtirish kabi ishlar kompyuter yordamida tez va aniq bajariladi. Bundan tashqari, o'qituvchilar turli elektron platformalar orqali o'quvchilar bilan doimiy aloqada bo'lishlari mumkin. Bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi.

Shuningdek, kompyuter texnologiyalari orqali talabalarning mustaqil ta'lim olish imkoniyatlari ham kengaymoqda. Internet tarmog'i orqali turli ilmiy maqolalar, elektron kutubxonalar va o'quv videolariga kirish mumkin. Buning natijasida o'quvchilar faqat dars bilan cheklanib qolmay, o'z bilimlarini mustaqil ravishda ham boyitishlari mumkin. Shu sababli kompyuter texnologiyalaridan foydalanish zamonaviy ta'limning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Ular bilim olish jarayonini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi hamda o'quvchilarning zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Zamonaviy mehnat bozorida kompyuter bilimiga ega bo'lish muhim talablar qatoriga kiradi. Ko'plab tashkilot va korxonalarda ish jarayonlari kompyuter texnologiyalari yordamida amalga oshiriladi. Hujjatlarni tayyorlash, ma'lumotlarni saqlash va qayta ishlash, turli hisob-kitoblarni yuritish kabi vazifalar kompyuter orqali bajariladi. Bu esa ish jarayonini tezlashtiradi va aniq natijalarga erishishga yordam beradi.

Ko'plab kasb sohalarida kompyuter dasturlaridan foydalanish zarur hisoblanadi. Masalan, iqtisodiyot va moliya sohasida turli hisoblash dasturlari qo'llanilsa, dizayn yoki muhandislik sohasida maxsus grafik va loyihalash dasturlari ishlatiladi. Shu sababli kompyuter bilan ishlash ko'nikmasiga ega bo'lgan mutaxassislar ish beruvchilar tomonidan yuqori baholanadi.

Kompyuter texnologiyalari ish jarayonlarini avtomatlashtirishga ham katta imkoniyat yaratadi. Avtomatlashtirilgan tizimlar yordamida ma'lumotlarni tezkor qayta ishlash, jarayonlarni nazorat qilish va turli hisobotlarni tayyorlash osonlashadi. Natijada vaqt va mehnat resurslari tejab qolinadi, ish samaradorligi esa sezilarli darajada oshadi. Bundan tashqari, kompyuter texnologiyalari masofadan turib ishlash imkoniyatini ham yaratdi. Internet orqali turli platformalar yordamida xodimlar o'z ishlarini boshqa joydan turib ham bajarishlari mumkin. Bu esa ish jarayonini yanada moslashuvchan qiladi va turli sohalarda yangi ish imkoniyatlarini yaratadi. Shunday qilib, kompyuter bilimlari zamonaviy ish faoliyatining ajralmas qismiga aylangan. Kompyuter texnologiyalaridan samarali foydalanish nafaqat ish jarayonini yengillashtiradi, balki insonning kasbiy rivojlanishiga ham katta yordam beradi.

Zamonaviy dunyoda kompyuterlar nafaqat ish va ta'lim jarayonida, balki insonning kundalik hayotida ham muhim ahamiyatga ega. Kundalik faoliyatda turli vazifalarni bajarishda kompyuterlar va internet tarmog'i keng qo'llaniladi. Masalan, internet orqali xarid qilish, bank operatsiyalarini amalga oshirish, turli xizmatlarga murojaat qilish va kommunikatsiya vositalaridan foydalanish osonlashdi.

Kompyuter bilimlari odamlarning vaqtini tejashga yordam beradi. Oddiy vazifalarni avtomatlashtirish, ma'lumotlarni tezkor qidirish va qayta ishlash imkoniyati hayotni sezilarli darajada soddalashtiradi. Masalan, uy xarajatlarini hisoblash, jadval va eslatmalar tuzish, elektron pochta orqali hujjat yuborish kabi ishlar kompyuter yordamida tez va oson bajariladi. Shuningdek, kompyuterlar turli ko'ngilochar va kreativ faoliyat imkoniyatlarini ham beradi. Musiqa tinglash,

videolar ko‘rish, o‘yinlar o‘ynash, shuningdek, video va grafik materiallarni yaratish kabi jarayonlar zamonaviy texnologiyalar yordamida amalga oshiriladi. Bu esa insonning ijodiy salohiyatini rivojlantirishga hissa qo‘shadi. Internet va kompyuter texnologiyalari yordamida insonlar masofadan turib turli bilimlarni ham o‘zlashtirishlari mumkin. Onlayn kurslar, vebinarlar va elektron kutubxonalar hayotiy ko‘nikmalarni kengaytirishga yordam beradi. Shu bilan birga, kompyuter bilimlariga ega bo‘lish odamni axborotlarni to‘g‘ri tahlil qilish va ularni samarali ishlatish qobiliyatini rivojlantiradi. Natijada, kompyuter bilimlari insonning kundalik hayotini sezilarli darajada yengillashtiradi va uning samarali ishlashini ta‘minlaydi. Bu ko‘nikmalar nafaqat qulaylik yaratadi, balki zamonaviy jamiyatda muvaffaqiyatli faoliyat yuritish uchun zarur hisoblanadi.

Kompyuter bilimlari nafaqat individual foyda, balki butun jamiyat rivoji uchun ham muhim hisoblanadi. Axborot texnologiyalarining rivojlanishi natijasida davlat boshqaruvi, iqtisodiyot, tibbiyot va ta‘lim tizimlari samarali ishlash imkoniga ega bo‘ldi. Masalan, elektron hukumat tizimlari orqali ma‘lumotlarni tezkor uzatish, fuqarolarga xizmat ko‘rsatish va turli jarayonlarni avtomatlashtirish amalga oshiriladi. Shuningdek, kompyuter bilimlari ijtimoiy kommunikatsiyalarni rivojlantirishga yordam beradi. Internet va turli onlayn platformalar orqali odamlar o‘zaro muloqot qilishi, tajriba almashishi va yangi g‘oyalarni amalga oshirishi mumkin. Bu esa jamiyatda axborot oqimini tezlashtiradi va bilimga asoslangan jamiyatning shakllanishiga hissa qo‘shadi. Iqtisodiyot sohasida kompyuter bilimlariga ega bo‘lgan mutaxassislar innovatsion loyihalarni yaratishda muhim rol o‘ynaydi. Ma‘lumotlarni tahlil qilish, raqamli marketing, avtomatlashtirilgan ishlab chiqarish tizimlari va boshqa zamonaviy texnologiyalar yordamida korxonalar samaradorligini oshiradi. Shu tariqa, kompyuter bilimlari iqtisodiy taraqqiyotga bevosita ta‘sir ko‘rsatadi. Bundan tashqari, kompyuter bilimlari jamiyatdagi ma‘lumotlarning xavfsizligini ta‘minlashda ham ahamiyatga ega. Axborot texnologiyalari orqali shaxsiy ma‘lumotlarni himoya qilish, kiberxavfsizlik

choralarini qo‘llash va tarmoqdagi xatarlardan himoyalanih mumkin. Bu esa jamiyatning raqamli xavfsizlik darajasini oshiradi. Shunday qilib, kompyuter bilimlari nafaqat shaxsiy rivojlanish va ish faoliyatida, balki jamiyat taraqqiyotida ham muhim omil hisoblanadi. Ular orqali bilimlar almashinuvi, innovatsiyalar rivoji va axborot xavfsizligi ta’minlanadi, bu esa zamonaviy dunyoda samarali va barqaror jamiyat qurishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. **Turov, S.** (2020). *Kompyuter savodxonligi va axborot texnologiyalari asoslari*. Toshkent: O‘zbekiston Milliy Universiteti nashriyoti.
2. **Nazrullayev, A.** (2019). *Zamonaviy ta’limda kompyuter texnologiyalarining roli*. Toshkent: Ilm-fan nashriyoti.
3. **Turban, E., Pollard, C., & Wood, G.** (2021). *Information Technology for Management*. Hoboken, NJ: Wiley.
4. **Laudon, K. C., & Laudon, J. P.** (2022). *Management Information Systems: Managing the Digital Firm*. Pearson Education.
5. **Rouse, M.** (2020). *Computer Literacy: Definition, Importance, and Skills*. TechTarget. <https://www.techtarget.com/>
6. **Rashidov, I.** (2018). *Axborot texnologiyalari va jamiyat taraqqiyoti*. Toshkent: Sharq nashriyoti.
7. **Microsoft Learn.** (2023). *Computer Basics and Digital Literacy*. <https://learn.microsoft.com>
8. **Smith, P.** (2021). *Digital Literacy in the Modern World*. London: Routledge.